

Po 45 letih s pogledom v prihodnost

Visoki jubilej Alpine — njena 45-letnica je prili-ka, da ob obujanju spomi-nov za nazaj, razmišlja-mo o naših sedanjih raz-merah, predvsem pa o tem, kako se bomo lotili odgovornih nalog, ki nas čakajo v teh prelomnih časih in nezanesljivih raz-merah.

Prav gotovo nam izkuš-nje pri tem dokaj poma-gajo.

Tudi sam sem v Alpini že osemnajst let. Kaj kmalu sem začel opravljati odgovorne naloge, tako na področju komerciale kot proizvodnje. Vse to je omogočilo boljše razume-vanje razmer tako zunaj kot znotraj.

Postal je jasno, kaj se bo dogajalo danes in to že več kot deset let nazaj. Bi-lo je le vprašanje časa, kdaj se bomo morali sto-odstotno ravnati po zako-nih trga. Pa ne samo to, temveč, da bomo ustrezno reagirali. Tudi to je pripo-moglo k temu, da je Alpi-na prej kot drugi spozna-la, kaj se bo dogajalo. Iz-vozna usmeritev Alpine je pripomogla k vednosti, kaj nas čaka. Najpo-membnejše je to, da smo se zavedali, da bo odločil-no poslovanje, ki bo pri-našalo dobiček. Ob sode-lovanju z Zahodom smo izkoristili priliko in se v tem obdobju pripravili na razmere, ki nastajajo. Ta-ko smo se lotili racionalizacij vseh vrst, zlasti v po-slovanju, kar je že prine-slo boljše rezultate. Seve-da pa je to še premalo; mi-slim, da bo treba marsi-kaj spremeniti predvsem v naših glavah.

Pomemben je tudi od-nos do tovarne. Še bolj bo

Direktor podjetja
Bojan Starman

treba ugotavljati, kaj na-rediti, da bomo učinkovi-tejši in uspešnejši. Pove-dati pa velja, da se je v težjih razmerah pokazalo, da smo v primerjavi s slo-venskim gospodarstvom napredovali, saj se je Al-pina znašla v prvi petini slovenskih podjetij, med-tem ko smo bili prej bolj v ozadju.

Pri našem delu seveda ni šlo za neka revolucio-narna dejanja, temveč za

mozaik drobnih ukrepov in dejavnosti, zlasti v zad-njih štirih letih, s ciljem proizvajati po svetovnih »normativih« in cenah.

Racionalizacija poslova-nja pa mora najti realiza-cijo na tržišču. S tem pa ob pogledu na prihodnost nikakor ne smemo poza-bit na produktivnost, raz-voj, stroške, vključno z upoštevanjem vseh pravil trga in njegovih zahtev. Težo bo treba prenesti na perspektivo, konkurenca bo vedno hujša; treba pa je prodajati in biti pri tem tudi cenejši ali kvalitet-nejši.

Če ne bomo mogli izpol-niti zahtev trga, potem ni-mamo kaj iskati.

Naše ravnanje bo mo-ralo teči točno po nekem vrstnem redu, ki ga po-znamo.

Ob pomembnem jubile-ju pa seveda čestitam vsem sodelavcem, z željo, da bi z združenimi močmi še naprej uspešno delali.

Bojan Starman

Iz obrata na Colu

Lepo je, ko proslavlja-mo jubileje: 45-letnico Al-pine, dvajset let obrata na Colu in deset let, odkar tam stoji nova tovarna, pet let, odkar deluje obrat v Šentjoštu, petinštiride-set let pihalne godbe in trideset let našega glasila.

To je obdobje obujanja spominov, zadovoljstva nad uspehi, tu in tam kanček grenkobe, ko se spomnimo, da ni šlo vse gladko...

Morda je prilika za kakšen poučen premi-slek, saj so to vendarle ju-bileji zrelosti. Žal pa je ta zrelost bolj za naš prostor kot naš čas v svetu, ka-mor se moramo vedno bolj umeščati.

Zrelost za ta svetovni prostor pomeni biti uve-ljavljeno zanesljiv part-ner, utrjen proti udarcem trga vseh vrst.

Prijateljstvo s tradicijo svetovne širjave sicer do-voljujejo, ne prenesejo pa zakoreninjenih razvad v delu in poslu.

To pa pomeni, da mo-ramo obrtniško oz. indu-strijsko miselnost zame-njati s kibernetiko, kra-marsko-trgovsko pa z marketinško.

Menda se komu od bralcev ob tem branju zazdi: »Aha, to velja za ti-ste vodilne v razvoju in komerciali.« Pa se motijo taki; za vse velja, za vse stroke in za vse dejavnos-ti.

In to še v vsakem trenutku, dnevu, prav na vsakem mestu, ki se mu reče služba.

Nejko PODOBNIK

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Aktualni intervju

Pogovarjamo se s prvim direktorjem Alpine Vinkom Govekarjem

Delo-življenje:

30. aprila 1947, ko je uradno začela z delovanjem Tovarna športnih čevljev (sedanja Alpina), ste postali prvi direktor. Že pred tem pa ste vodili akcijo združevanja žirovskih čevljarjev v porušeni domovini. Kaj si o tem mislite po 45-tih letih?

Vinko GOVEKAR:

Najprej bi rad povedal, da ves čas spremljam delo Alpine in tudi kraja; točneje, živim z njenim razvojem, saj mi ni vseeno, kaj se dogaja.

Delo-življenje:

In kaj mislite o sedanjih razmerah?

Vinko GOVEKAR:

Zunanje razmere so zelo slabe in negotove. Vidim, da ste izgubili ogromno trga, predvsem na jugu. Prepričan pa sem, da se boste izvlekli. Ko nastopijo težave, se toliko bolj naprezajo možgani. Mislim, da je direktor Bojan Starman zelo bister človek, ki zna zagledati »lučko na koncu tunela«.

Tudi tista njegova o slogi je prava, brez tega ne more biti uspeha. V poslovanju morate biti dosledni, tako do sebe kot do svojih partnerjev. Seveda odločni, včasih pa tudi previdni. Kot direktor sem se nekdaj počutil trdnega, če so delavci odobravalni moje delovanje.

Dobro pa sem se zavedal, da takrat, ko je kriza, direktorja vsi zapuščajo, oz. mu prepuščajo odločitve. Tudi sam sem slišal: »Bo že Vinko podpisal.« To je bilo takrat, ko smo zidali. Bili smo na polovici, kreditov pa ni bilo. Zares, kakor hitro čutim, da so v Alpini kakšne težave, mi je neprijetno. Sedaj se sprašujem, koliko ljudi odhaja v pokoj; kako boste delali?

Delo-življenje:

Prej ste omenili zunanje težave. Na kaj ste mislili?

Vinko GOVEKAR:

Na jugoslovanske razmere, saj sem mnogo pred drugo svetovno vojno spoznal razmere na Balkanu kot trgovski potnik.

Tu ne moreš govoriti o popolni zanesljivosti. Dobro plačujejo, dokler plačujejo, ko pa naj bi izgubili, izgubiš ti...

Naj povem, da sem vodstvo Alpine ob ustanavljanju prodajne mreže v petdesetih letih opozarjal na previdnost.

Kljub temu mislim, da se boste na ta trg vrnili, tudi prodajalne boste dobili nazaj. Trenutno pa na južni trg ne morete računati in morate iskati nove trge.

Delo-življenje:

Govorili ste o doslednosti.

Vinko GOVEKAR:

Naj odgovorim na lastnem primeru; ko smo nekdaj dobili prvo večje naročilo od armade, smo zahtevali jamstvo direkcije za plačilo, ko pa so prišli po obutev vojaki s tovarnjakom, sem odšel z njimi v Ljubljano in zahteval ček, še preden razložijo čevlje.

Delo-življenje:

Vi ste delali še takrat, ko je prevladovala zasebna lastnina in je bil delovni čas še od 8.—12. in od 13.—17. (18.) ure. Kaj mislite o lastninjenju?

Vinko GOVEKAR:

Na to velikokrat pomislim; pa tudi na nevarnosti, ki pri tem prežijo, predvsem na to, da lahko delničarji vlečejo Alpino na vse strani in jo »razkopljejo«.

Mislim, da bi bili lahko delničarji vsi delavci in pa taki, ki bi imeli razumevanje za podjetje. Poskrbeti morate, da bo to zdrav kapital. Kar pa zadeva tisto o delovnem času, naj povem, da smo nekdaj imeli hude težave, ko smo na zahtevo direkcije začeli uvajati delovni čas od 6.—14. ure. Danes je ravno obratno.

Delo-življenje:

Želite še kaj sporočiti delavcem Alpine?

Vinko GOVEKAR:

Če boste dobro delali, bo vse dobro in »jo boste zvozili«. V tej negotovosti morate zaupati vase, v svoje delo in v svoj kapital. Važno je, ne vreči puške v koruzo.

Nejko PODOBNIK

mi vam vi nam

Organizacija:

Koliko vrst organizacije je svet že uveljavil! Skrivnost uspešne organizacije ni v tem, da je najbolj moderna, temveč, da je ravno pravšnja za določene naloge in okolje.

Organizacija:

Ko bi organizatorji na pripombe reagirali tako, da bi svojim kritikom omogočili uveljavitev njihovih zamisli, bi imeli — ali mir pred njimi ali pa bi bili uspešni.

Kadri:

Kadrovska politika je preveč predalčkanje z diplomami in plačami. Bolj bi moral biti praktičen premislek — kje bo kdo najboljši — za podjetje in podjetje zanj.

Kadri:

Kolikor je ljudi, toliko je zamisli, kako bi bilo treba kadrovati. Priznajte, da je pomemben faktor privošljivost, s kančkom nevoščljivosti.

Denar:

Kakor moramo gnojiti pri koreninah, da drevo na vejah rodi sad, tako moramo vlagati, če želimo nekoč žeti dobiček.

Denar:

Kaj mislite, kakšna je razlika, dobivati plačo za delo ali prejemanje čeke v kakšni hazardni igri?

Uredništvo

Komisija je pretehtala predstavljeni izbor športne opreme. Prva z leve je Nada Govekar, ki je zadolžena za oskrbo naših prodajal s tem blagom.

KAKO USTVARJAMO

Dvajset let obrata, deset let nove tovarne na Colu

»Tu sem pol leta in počasi spoznavam, da so pri delu obrata še nekatere rezerve,« je ocenil vodja obrata Stane Čar.

Stane Čar sedaj že pol leta vodi obrat na Colu

»Prav določene delovne operacije bi kazalo še preštudirati. Ne gre za kakšne velike revolucionarne premike, temveč za manjše spremembe v tehnologiji in organizaciji, kar naj bi povečalo učinkovitost našega dela. Seveda je take stvari mogoče izvajati v dogovarjanju s tehnologi in drugimi odgovornimi.

Utečena organiziranost po izmenah s tem strokovnim kadrom kar dobro deluje. Trdim pa, da imamo tehnikov preveč...

Seveda je eden največjih problemov dejstvo, da imamo zelo razdrobljeno proizvodnjo. Delati 1000 ali celo samo 50 parov ene vrste obutve, niso nobene količine za tak obrat kot je Col. Razumljivo je, da zaradi tega prihaja do zelo pogostih premestitev, kar še zmanjšuje storilnost.

Poleg že omenjenih organizacijsko-tehnoloških sprememb, bi za našo proizvodnjo bilo nujno, da bi se ob sklepanju poslov bolj upoštevalo, za katere artikule sklepati posle, oz. kateri oddelek naj določeno obutev izdeluje, glede na strojni park in usposobljenost delavcev.

Veliko se da narediti tudi z načrtovanjem proizvodnje in ustrezno pravočasno, sprotno oskrbo z materiali. Tako pa se zgodi, da je delo načrtovano, manjka pa več materialov. Učinek dela je tako bistveno manjši.

Napravili pa smo napredek kar zadeva transport, ki ga v največji meri opravlja zasebnik Stane Bogataj.

Glede novih organizacijskih oblik v proizvodnji (ring sistem), mi je stvar teoretično znana. Mislim pa, da bi take stvari morali najprej proučiti v ustreznih oddelkih. Mislim, da imamo priložnost za tako postopno uvajanje novosti, v takem obratu kot je Col, pa si kakšnih eksperimentov ne moremo privoščiti.

Moja želja je, da bi bili delavci zadovoljni, da bi na delo prihajali z veseljem. Seveda ne bo boljših plač, če ne bo reda, če se bo premalo naredilo ali preslabo delalo. Ali, če ne bomo varčevali z energijo... Moja vloga pa je prav v tem, da to poskušam doseči.

To skušam doseči v tistih nekaj urah, ko sem na Colu, čeprav delam dnevno več kot osem ur. Toda vodenje obrata na Colu zahteva poleg koordinacije znotraj obrata še veliko dogovarjanja v Žireh (na eni strani), da je za proizvodnjo vse primerno pripravljeno, pa tudi vseh vrst opravkov v občini Ajdovščina.

Svojim sodelavcem, zlasti tistim prvim, pa ob jubileju čestitam!

Povprašal sem tudi nekaj delavk in delavcev, ki so v obratu že od prvih začetkov.

Franciška Puc je bila čisto med prvimi našimi delavkami:

»Moram reči, da imam kar lepe spomine na tiste čase.

Na Colu so veliko pozornost posvečali usposabljanju delavcev

Za Alpino sem se tedaj odločila, ko sem bila po osnovni šoli že eno leto doma. Najprej so nas poslali na prakso za tri mesece v Gorenjo vas, stanovale pa smo v domu ČŠIC v Žireh. Potem smo začele delati v nekdanjem Prosvetnem domu. Bilo je res na tesnem, ni bilo vse tako urejeno, kot bi bilo treba. Takrat smo bili navdušeni nad sklepom, da se bo na Colu gradila nova tovarna, toda čas je tekkel in gradnje nikakor ni bilo.

Sedaj delo kar v redu poteka, čeprav ne pri vseh artiklih enako. Tako sem kar zadovoljna, da sem tu ostala ves čas. Mislim, da se za zaposlitev na Colu zanimajo tudi mladi iz te okolice.

Anica Hladnik: »Preden sem se zaposlila v Alpini, sem bila tudi jaz med drugimi delavkami na praksi v Gorenji vasi. Dobro se spom-

nim, da je bila za večerjo mi-neštra, ko smo 9. februarja zvečer prišle v Žiri. Ko smo se vrnili na Col, smo se imeli »super«, kljub temu, da nismo delali v idealnih razmerah, saj smo namesto tekočega traku imeli zaboje, ki ste jih mimogrede lahko dobili na glavo. Bilo pa je dosti bolj prijazno; bilo nas je malo in vsi smo se razumeli med seboj. Ta pristna povezava je z novo tovarno izginila.

Kljub temu sem osebno zadovoljna; saj rada delam, čeprav so včasih norme previsoke.

V obratu je sedaj že precej tehnikov, ki pa niso najbolje zaposleni. Sodelujem tudi v svobodnih sindikatih, ki pa posebej na Colu nima veliko dela, v Alpini pa mislim, da dela zelo dobro.

Anica Tominec: »Preden sem pred dvajsetimi leti prišla v Alpino, sem bila doma na kmetiji kar šest let.

Delo je bilo sicer drugačno, vendar sem imela nekaj izkušenj s šivanjem, hodila sem tudi na šiviljski tečaj. Delati sem začela decembra, rada sem začela, bilo mi je všeč; bile smo mlade in zadovoljne. Lahko rečem, da že ves čas delam na kontroli.

Dobro se spominjam, v kakšni gneči smo nekoč delali; sedaj pa je to prava tovarna... Seveda pa je nova tovarna prinesla tudi drugačne razmere. Skratka, rada bi videla, da bi obrat še napredoval, kar bo omogočilo tistim, ki se zanimajo za delo, priti do zaposlitve.

Franciška Puc

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

»Dobro se spominjam, kako je v obratu na začetku,« je začel pripovedovati Miro Rupnik, ki je v tem obratu mehanik že dvajset let.

»Tu je bilo treba urediti vse: od elektrike, ogrevanja, do stranišča. Transportnega traku ni bilo, stroji so bili

stari in slabi. Imel sem sicer nekaj izkušenj, vendar sem se moral vedno sproti izpopolnjevati, kot se neprestano izpopolnjujejo stroji. V začetku je bilo treba učiti tudi same delavke, kako rokovati s strojem.

Poleg osnovne dejavnosti mehanika sem bil deset let tudi šofer in sem vozil na delo (oz. z dela) delavke iz okoliških krajev. S tem sem za-

čel vsak dan ob štirih zjutraj in končal ob desetih zvečer. Seveda pa so me v obrat klicali tudi ob tistih urah, če se je pač pokvaril stroj. Lahko rečem, da sem bil v obratu deset let dopoldne in popoldne, po potrebi pa tudi ob vseh sobotah. Za vse sem bil sam in ni enostavno sedaj delati najtežja opravila (kurjač), čez nekaj minut pa z mirno roko popravljati ob-

čutljive mehanizme strojev. Velikokrat se je bilo treba znajti, ker je proizvodnja morala teči.

Po desetih letih, ko je bila zgrajena nova tovarna, so se razmere same izboljšale. Prišel je še en vzdrževalec (električar) in vsa opravila sva si lahko delila.

Za naprej želim, da bi v tovarni upoštevali želje in po-

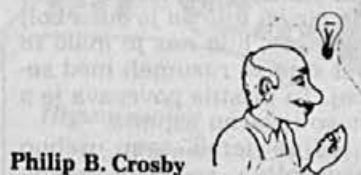
Anica Hladnik

Zlata Rupnik

Anica Tominec

Philip B. Crosby

Inovacije

Kakovost je zastonj

Delovna skupina za izboljšanje kakovosti

Ker vsaka poslovna funkcija prispeva določen obseg napak, mora pri naporih za izboljšanje kakovosti sodelovati vsak del poslovnega procesa. Stopnja sodelovanja je odvisna od trenutnega stanja z vsemi posebnostmi vred. Seveda pa se ima vsa kdor priložnost popraviti.

Člani skupine za izboljšanje kakovosti na tem projektu porabijo le del svojega rednega delovnega časa, razen vodje, ki je kar precej obremenjen. Zato je izbira vodje skupine pomembna zadeva. Pravzaprav gre le za dve zahtevi:

1. Vodja skupine mora biti izkušen vodilni delavec, ki razume, da je stanje treba izboljšati in se strinja s konceptom **Nič napak in s konceptom preprečevanja napak.**

2. Glavni direktor in njegovi ožji sodelavci morajo zaupati izbrani osebi.

Ne gre za nobena posebna znanja. Nekatera podjetja izberejo direktorja za kakovost, druga pa določijo vodilnega delavca

iz kadrovske službe, službe za stike z javnostjo, iz proizvodnje, iz tehnološke ali finančne službe.

Program

Vodja mora izbrati člane skupine, ki predstavljajo vsako službo oziroma oddelek in skupaj se morajo pogovoriti o namenu programa in vanj vključitih konceptih. Potem ta skupina vodi program. Odgovornosti članov so:

1. Podrobno pripraviti in predstaviti celoten program za izboljšanje kakovosti.

2. Zastopati svoj oddelek v skupini.

3. Zastopati skupino v svojem oddelku.

4. Skrbeti, da se v oddelku odločitve skupine tudi izvedejo.

5. Usvarjalno prispevati k uvajanju aktivnosti za izboljšanje stanja.

Čeprav je skupina odgovorna za pripravo in vodenje celotnega programa, je nujno treba posebej poudariti, da je vsak **posamezni oddelek ali služba odgovorna za oblikovanje in izvedbo svojega lastnega programa.**

Skupina mora pripraviti svoj načrt in ga predložiti glavnemu direktorju in njegovim najožjim sodelavcem, da ga odobrijo in podprejo. Za vsako aktivnost je treba določiti trden rok za izvedbo in o poteku izvajanja poročati na vsakem sestanku skupine. Le stalna pozornost bo zagotovila rezultate.

Postavitev delovne skupine in organiziranje programa za izboljšanje ne povzroča dodatnih stroškov poslovanja.

Začetni program naj pokriva obdobje enega leta in naj se posamezne aktivnosti začnejo takrat, ko smo pripravljeni zanje. Torej, kdo ima največji interes za uspešnost projekta? Ta naj bi bil tudi vodja projekta. Na primer — vodja komercialne, ki mora skrbeti za prodajo naših izdelkov kakršnikoli so že. Nekdo mora biti sekretar skupine, morda mlad, bister strokovnjak, ki pozna proizvodnjo.

Osnova za delo skupine morajo biti pravi, sprotni podatki, ki strežajo dejanskemu položaju.

Sploh je sistem komuniciranja med službami najpomembnejši. V to spadajo analize, poročila in tekoče informacije.

Nato bo naša diskusija mnogo bolj vsebinska. Med vodilnimi je treba pred izvajanjem opraviti test v naslednjih točkah:

1. Kakovost je merilo za oceno, kako dober je izdelek lahko se določa v stopnjah, kot npr. primeren, dober, odličen:

P N

2. Ekonomika kakovosti je zahteva, da poslovno vodstvo določi sprejemljive ravni kakovosti kot standarde za delo.

P N

3. Stroški kakovosti so stroški, ki nastanejo, če stvari opravljamo narobe.

P N

4. Delavci za ugotavljanje kakovosti in preskušanje bi morali biti podrejeni proizvodnji. To bi proizvodnji omogočalo opraviti njeno funkcijo.

P N

5. Za kakovost odgovarja oddelek za kakovost.

P N

6. Odnos delavca do dela je glavni razlog za napake.

P N

7. Imam grafikon, ki mi prikazuje obseg napak za vsako ključno delovno operacijo.

P N

8. Imam seznam mojih desetih največjih problemov s kakovostjo.

P N

9. Program »nič napak« je program za motiviranje delavcev.

P N

10. Dandanes je največji problem v tem, da kupec ne razume naših problemov.

P N

P — pravilno
N — narobe

se nadaljuje

KAKO USTVARJAMO

Začetek obratovanja na Colu

tebe nas mehanikov. Vzdrževalci moramo marsikaj načrtovati, na primer tudi naba vo rezervnih delov. Po toliko letih imamo kar dobre izkušnje, kako je treba to delati. Naš poklic je tudi drugačen kot je tisti, ki ga opravljajo čevljarji. Vzdrževalci moramo marsikaj narediti v svoji delavnici in drugje v obratu, ne le v šivalnici.»

Zlata Rupnik, ki je mojstrica že od vsega začetka, pa se je zadnjih dvajset let spominjala takole:

»Bila sem zaposlena v Tekstini v Ajdovščini, zaposlitev v Alpini pa mi je omogočila, da sem bila bližje domu (zaradi prevoza). Res sem ves čas uvajala v delo nove delavke — v zadoščanje mi je, da so kar uspešne. Skozi delo mojstrice sem spoznala prav vsa dela, razen pri krojevalnici. Poleg tega pa sem v obratu opravljala tudi administrativna dela. Poleg kvalifikacije izdelovalke zgornjih delov, sem si ob delu pridobila tudi poklic administratorke. Še danes mi je žal, da se nisem odločila za nadaljnje šolanje. Toda bolj važno kot šola je bilo vsakdanje delo. To je bilo treba vedno opraviti tako, da so se stvari lahko normalno odvijale, za osebne želje pa ni bilo časa. Vedno sem si prizadevala hitro reševati probleme in tudi drugim pokazati, kako je treba kaj narediti. Človek mora spoznati veliko stvari, povezati teorijo s prakso. Ko sem uvajala delavke v delo, sem spoznala svoje sodelavke in njihove stiske. Vse to je bilo treba upoštevati, če sem želela, da je delavka napredovala tudi v poklicu. Medsebojno razumevanje med delavcem in inštruktorjem je nujno, prav tako med mentorjem in pripravnikom. Zlasti s pripravnikom se je treba veliko ukvarjati; postopoma mora spoznavati prakso, opravila in razmere, da dobi pravo presojo. Vsakomur skušam vcepiti, da razmišlja o delu in stroki, da je dosleden pri delu, da zna sodelovati z drugimi.

Rada imam svoje delo, mislim, da je uspešno, vprašanje pa je, če ga znajo ceniti drugi. To pa je tudi pomembno,« je še menila Zlata Rupnik.

Nejko Podobnik

Takratni tehnični vodja Alpina Tone Klemenčič me je pripravil, da sem prevzel delovno mesto vodja obrata, kar mi ni delalo težav, saj sem imel izkušnje iz obrata v Gorenji vasi.

27. aprila 1972 zjutraj ob 6. uri smo odrinili iz Žirov novim preizkušnjem naproti. Bili smo trije, in sicer Milka Oblak, Joža Gregorač in jaz. Na poti nas je že na Črnem vrhu presenetil sneg, kar pa za nas, dela željne ljudi, ni bila velika ovira. Po dolgi vožnji smo prispeli do nekdanjega prosvetnega doma na Colu, kjer nas ni čakal lepo urejen delovni prostor. Pred vhodom je bilo polno snega, prostori hladni; nasploh nič vzpodbudnega.

Do odprtja 1. maja je bilo za vse nas dosti dela. Takoj je prišlo za delo 30 novih delavk, ki so bile prej na delovni praksi v

obratu Gorenja vas in v žirovski šivalnici. V dveh dneh smo vsi skupaj pripravili delovna mesta in pričeli s poskusnim obratovanjem tako, da je bilo na dan otvoritve vse v najlepšem redu, da smo že takrat lahko pokazali potek proizvodnje.

Napočil je dan slavnostne otvoritve in podpis pogodbe o gradnji novega obrata. Prisotni so bili vsi vodilni občinski možje občine Ajdovščina ter vodilni Alpina.

Ob samem začetku sem videl napredek ob podpisu pogodbe o izgradnji novih, večjih delovnih prostorih. Iz dneva v dan pa se je ta stvar oddaljevala, kar pa me je postavljalo v neroden položaj ob vsakem vprašanju delavcev, kdaj bomo začeli z gradnjo.

Ob uspešnem vodenju pa so nastopile tudi težave. Takoj smo morali povečati proizvodnjo in zaposliti več delavcev, kar pa je bilo kar odgovorno in naporno delo. Vsako jutro sem moral iz Gorenje vasi mimo Žirov na Col. Vedno s polnim kombijem materiala in ob vseh vremenskih neprilikah na poti. Po celodnevem delu sem se popoldan vračal z izgotovljenimi zgornjimi deli. Tako iz dneva v dan, dokler nisem sprevidel, da se moram umakniti mlajšim. Tako sem se upokojil po osmih mesecih dela na Colu.

Velikokrat se spominjam dni, ki sem jih preživel v tem kraju. Zahvaljujem se vam za zaupanje in vas lepo pozdravljam ter vam želim še veliko delovnih uspehov.

Martin KLEMENČIČ

Šestnajst let oranja ledine

Kar nekaj datumov iz zgodovine razvoja našega obrata na Colu me je spodbudilo, da se pogovorim z nekdanjim vodjem obrata na Colu Marjanom Špehom.

27. aprila 1972?

Marjan Špeh:

Tega obdobja ne poznam v celoti, ker je bil takrat vodja obrata Martin Klemenčič. Temu so sledili Joži Gregorač, pa Milka Oblak (Rušt), pa Franc Frlič. Vodenje obrata sem prevzel leta 1975.

Torej leto 1975 in naprej?

Marjan Špeh:

Ko sem po treh letih od odprtja obrata prišel za vodjo obrata, je v prosvetnem domu v nemožnih razmerah delalo petdeset delavk — na dveh izmenah.

Transportnega traku ni bilo, le lesen trak za potiskanje za bojičkov, predvsem pa za prenašanje polizdelkov.

Po nekaj mesecih smo postavili polovico transportnega traku, ki sem ga odkril na podstrešju v Žireh.

Prostori so bili brez telefona, stranišče je bilo zelo primitivno. Vse je bilo skupaj: skladišče, garderoba in odpadki proizvodnje.

Edina kvalificirana delavka je bila v začetku Milka Oblak, ki je prišla iz Gorenje vasi, zato tudi nismo mogli izdelovati kakšne zahtevnejše obutve.

Ko sem začel delati na Colu, je bilo treba najprej vzgojiti in usposobiti delavke. To smo potem delali ves čas in mislim, da zelo uspešno, saj je sedaj na Colu poleg mnogih kvalificiranih delavk in delavcev tudi 11 tehnikov, 3 inženirji in dve delavki, ki bosta to kmalu.

Prav kmalu smo začeli izdelovati gornje dele za tekaške čev-

lje, potem pa notranje čevlje za pancarje, ki so bili dolga leta glavni proizvod tega obrata. Vmes smo delali tudi opanke, škornje, surf, colorado, trekking, nogometne čevlje in teniške copate, skratka skoraj vse, razen modnih salonarjev.

Ob tem smo dobro dosegali norme in dnevno izdelovali 600—700 parov dnevno, odvisno od vrste obutve.

Obdobje od leta 1975 bi lahko ilustriral takole: ko sem začel, je tu delalo 50—60 ljudi, v novo tovarno sem leta 1982 pripeljal blizu 130 usposobljenih ljudi.

1. december 1978 pa ima (vmes) veliko težo?

Marjan Špeh:

Ta datum pomeni ustanovitev izobraževalnega oddelka na Črnem vrhu, kjer smo v času gradnje nove tovarne na Colu usposobili 46 delavk. Vse to v težkih pogojih, s slabimi stroji.

Obrat v Črnem vrhu je nastal tako, da smo v dveh prostorih stare hiše v nekdanji gostilni postavili lesene trakove in tri leta priučevali nekvalificirane delavke. Med tem časom so delavci GP Primorje gradili novo stavbo.

Na Črnem vrhu smo delali le na eni izmenji. Izdelovali smo predvsem notranje čevlje za pancarje.

Po priučevanju so v oddelku z enim mojstrom in enim kontrolorjem po nekaj letih že izdelovali dnevno 250—300 parov notranjih čevljev.

Leto 1982?

Marjan Špeh:

Na otvoritvi obrata 27. aprila 1982 so se že predstavile vse delavke. Hkrati pa smo prevzeli odgovorno nalogo in bili organizatorji tako proslave 10-letnice obrata na Colu, kakor 35-letnice Alpina.

Morda bi vmes kazalo opozoriti na preteklih deset let, ko je bilo treba urejevati mnoga vprašanja: prevoz, prehrane, sodelovanja z banko, z občinskimi in krajevnimi dejavniki, odbijati politične pritiske za organizacijo samostojnega tozda, kljub temu, da obrat Col ni predstavljal zaključeno tehnološko enoto, temveč je bil vključen v delovni proces ostalih delov Alpina.

Neprestano se je bilo treba pogovarjati in dogovarjati, iskati soglasja in preprečevati celo nekatere v Alpininem vodstvu, ki v začetku niso hoteli slišati o gradnji obrata.

Sicer pa so pri gradnji finančno sodelovali: Koprška banka, Ljubljanska banka, Jugobanka, izvajalec del GP Primorje pa je dal ugodne kredite.

Še enkrat leto 1982?

Marjan Špeh:

V novi tovarni smo najprej začeli le s šivalnico, po nekaj mesecih smo začeli organizirati tudi pri krojevalnico.

Leto 1990?

Marjan Špeh:

Zgodaj spomladi smo oblikovali dva enakovredna trakova, zmogljivosti so bile zasedene, ostala pa so še nekatere vprašanja, ki smo jih poskušali reševati sproti, kar za zgodovino ni tako pomembno, je pa zahtevalo veliko prizadevanj.

Leto 1991?

Marjan Špeh:

Kasneje sem po več kot šestnajstih letih odšel s Cola. Tu se delo sedaj nadaljuje in izpopolnjuje. Kaj pa je Alpina pripomogla k razvoju Cola in okolice, vedo domačini. Tu rastejo hiše, imajo asfaltirane ceste, vodovod, telefonsko omrežje, gasilsko opremo. Tudi na to ne smemo pozabiti.

Nejko Podobnik

Razgovor za urednikovo mizo na temo:

NAŠ ČASOPIS IMA 30 LET

V razgovoru so sodelovali **Alfonz ZAJEC**, **Ivan CAPUDER**, **Majda JESENKO**, **Stojan PERTOVT** (bivši glavni oz. odgovorni uredniki) in **Nejko PODOBNIK** (glavni in odgovorni urednik danes), ki je pogovor tudi vodil, zapiske je uredila **Lidija KLEMENČIČ**.

Delo-življenje:

Kako se spominjate svojega urednikovanja?

Majda JESENKO:

V kadrovske službi so me povabili na razgovor, če bi sprejela delo glavne urednice pri časopisu. Stvar je bila šele na začetku in zdelo se mi je škoda, da bi vse skupaj zamrlo. Okrog dela samega nisem imela posebno veliko znanja, imela pa sem veselje do tega dela. Po svoji iznajdljivosti in močeh smo poskušali sestaviti časopis. Mislim, da smo vseskozi imeli zelo dobre uredniške odbore, pa tudi odziv kolektiva je bil dober, saj so delavci radi prispevali svoje članke za časopis (pesmice, križanke ipd.). Nekaj časa smo delali v okviru mladinske organizacije, nato v okviru delovne organizacije. Ščasoma je glasilo prešlo na Bilen, že naslednje leto pa je po razpisu naš časopis na predlog Izidorja Rejca postalo Delo-življenje, naslovnico pa je takrat oblikoval Milan Močnik. Prizadevali smo si, da so bile izdaje čimbolj pestre. Na časopis smo prešli, ko je mesto odgovornega urednika nastopil Stojan Pertovt.

Spomnim se tudi, da smo imeli v začetku kar precej dela, prden je časopis izšel. Ko je bil v uporabi še ciklostil, smo sami pisali tekste, vse to ročno razmnoževali in potem spenjali. Kasneje smo prešli na ofset tisk in pojavile so se tudi fotografije. Tako smo imeli dosti več možnosti pri oblikovanju, pa tudi dobre sodelavce, ki so skrbeli za tehni-

čno in likovno ureditev časopisa, npr. Stane Kosmač.

Glavna urednica sem bila 13 let.

Nejko PODOBNIK:

Ko razmišljam o zgodovini nastanka časopisa, se tu čuti neka povezava s sedanostjo. Npr. najprej smo delovali v okviru mladinske organizacije, nato v okviru podjetja, danes pa časopis zopet dobiva neko podjetniško vlogo.

Ko sem kmalu po ustanovitvi časopisa zbolel, sem poskrbel, da je časopis prevzela Majda Jesenko (takrat Trček), za katero sem bil prepričan, da bo stvar dobro in skrbno delala.

Od tedaj do leta 1975, ko sem ponovno prevzel urednikovanje, tokrat kot odgovorni urednik, sem izdajanje našega časopisa spremljal bolj s strani.

Ob tem naj pojasnim še dilemo o začetku izdajanja glasila. Nekaj pred našo prvo številko je vodstvo podjetja izdalo neko poslovno poročilo, ki ga nekateri zamenjujejo z našim glasilom. Res pa je, da mi je to dejstvo bilo znano. Torej, ko sem kot predstavnik mladine spomladi 1962 predlagal ustanovitev glasila, smo bili mladi vsi za to, »partija«, ki je imela takrat močno besedo, pa je menila, da zaradi tehničnih in kadrovske možnosti to ni možno. Dokazali smo, da je to mogoče. Omenil bi, da sem v uredniški odbor najprej povabil Alfonza Zajca, kot razgledanega in zanesljivega človeka, Konrada Peternelja za po-

Del glavnih oz. odgovornih urednikov našega glasila, z leve: Ivan Capuder, Majda Jesenko, Alfonz Zajec, Nejko Podobnik in Stojan Pertovt. Manjkata Drago Debeljak in Peter Suler.

dročje športa in ilustracije, medtem ko je odgovorni urednik postal Peter Suler, sam pa glavni urednik. Omenil bi še vlogo Franca Mlakarja kot tehničnega urednika, Rajka Veharja, ki je včasih delal v Alpini, Andreja Mlakarja, Silve Kavčič, Ivica Kosmač, Mire Naglič in drugih, ki so sodelovali pri tisku. Seveda je v zgodovini našega časopisa imela veliko vlogo tudi Anuška Kavčič, ki je šestnajst let sodelovala kot tehnična urednica.

Alfonz ZAJEC:

Nalogo odgovornega urednika sem prevzel leta 1966. Vendar sem bil že prej član uredniškega odbora, tako, da nisem čutil kakšne dodatne odgovornosti za vse, kar smo objavili.

Ivan CAPUDER:

Delo urednika sem sprejel leta 1972. Vendar je bilo že delo v uredniškem odboru vsakomur v ponos, vsak je rad opravljal to delo. Člankov smo takrat imeli zelo veliko in velikokrat niti nismo mogli vseh objaviti. Bilo je tudi veliko polemik in nismo hoteli, da bi s članki koga žalili, zato smo jih celo odklanjali. Zdi se mi, da smo časopis vodili vedno tako, da so bili članki zanimivi za vse delavce, bolj kot za vodilne, ki so včasih menili, da so članki preveč kritični. Ob 20-letnici smo izdelali časopis, ki je prvič zajemal tudi zgodovinski razvoj Alpine (kako je nastala, preoblikovanje iz zadruga v Tovarno čevljev Alpina 30. aprila leta 1947). Takrat so prvi delavci tudi vložili svoj delež in začeli graditi tovarno Alpina, ki je bila zgrajena avgusta 1948.

Leta 1975 pa sem postal v. d. direktor, pojavljalo se je mnogo različnih govoric in laži in razmišljali smo, kako delavce čimbolj sproti obveščati. Časopis je izhajal le enkrat mesečno, zato so bili dogodki, ki smo jih navajali, stari večkrat tudi že mesec dni. Pa tudi bolj internih stvari v časopisu nismo mogli objaviti. Nejko Podobnik je takrat predlagal, da bi začeli izdajati Infor-

mator, ki je izhajal takrat, ko je bilo potrebno.

Stojan PERTOVT:

Vlogo urednika sem sprejel leta 1962 in idejo, da postane Delo-življenje časopis, sem dobil, ko smo dobili predračun za izdelavo platnic. Stroški za izdelavo so se mi zdeli zelo visoki, zato sem se za izdelavo pozanimal še pri Delavski univerzi v Kranju. Ugotovil sem, da dragocen način tiska časopisa omogoča tudi večji obseg, z več članki. Vse skupaj je bilo ceneje kot bi nas v Etiketi stala samo izdelava platnic. Izdelava časopisa je temeljila na ofset izdelavi, seveda pa so bile fotografije slabše.

Kasneje sem videl časopisa Peka in Planike, katere je tiskal Gorenjski tisk v Kranju. Ugotovil sem, da so tu možnosti še večje (obseg in velikost strani in fotografij ni bil važen), zato smo se odločili in od takrat naprej časopis tiskajo v Gorenjskem tisku. Predvsem pa sem se zavedal, da mora biti časopis dobro urejen, zato sem temu posvečal veliko pozornosti. Članke sem vedno temeljito pregledoval in jih pravopisno in tudi drugače oblikoval. Ko je prvi časopis izšel v tej obliki, so bili delavci zelo navdušeni.

Nejko PODOBNIK:

Bila so določena obdobja, ko so časopis pregledovali vodilni, kar pa ni bilo dobro. Vedno sem izhajal iz misli, kaj bi bilo koristno tako za delavce kot za podjetje v celoti; to smo v časopisu tudi objavljali.

Alfonz ZAJEC:

Mislim, da smo vedno imeli samokontrolo; vedeli smo, kaj lahko napišemo, da ne bi bili preveč nekorektni.

Nejko PODOBNIK:

Ko sem leta 1975 postal odgovorni urednik, se spomnim, da je bil takrat časopis izdelan še na podlagi svinčevega stavka, kasneje smo prešli na fotostavek. To je bil izreden napredek. Sedaj pa se to že dela z računalnikom. Danes je možno zelo hitro sestaviti časopis, vnesti po-

Naš časopis ima 30 let

KAKO USTVARJAMO

Poslovodska konferenca letos v Varaždinu

Na skupnem sestanku poslovodij je spregovoril direktor Bojan Starman, ki je ocenil poslovanje Alpine v lanskem letu in nakazal nekatere usmeritve v prihodnje. Levo je vodja MPM Aleš Dolenc, desno direktor Alpina-Cro Bojan Končan.

Uvodoma je vodja maloprodajne mreže Aleš Dolenc seznanil navzoče z ustanovitvijo firm Alpina-Cro in Alpina-Impex. Zankrat so nove firme bolj organizacijska sprememba, kot kaj drugega. Temu dejstvu botruje več okoliščin, najpomembnejša pa je gotovo vojna na tem območju.

Aleš Dolenc je ocenil tudi uspešnost poslovanja v maloprodajni mreži.

Direktor Bojan Starman pa je predstavil poslovanje celotnega podjetja. Kljub vsem pretresom in velikim spremembam na domačem tržišču, ko smo praktično izgubili večino jugoslovskega trga, smo to uspeli nado-

Na konferenci, ki je bila letos prvič v Hotelu Turist v Varaždinu (zaradi koriščenja hrvaških dinarjev in nižjih cen), je bilo letos 29 slovenskih in 23 hrvaških poslovodij. Prvič so bili hrvaški poslovodje v sestavi firme Alpina-Cro, ki deluje na Hrvaškem, medtem ko poslovodij iz Bosne in Hercegovine, ki delujejo v okviru Alpine-Impex, zaradi vojnih razmer ni bilo.

mestiti z izvozom na Zahod. Poudaril je zlasti našo sposobnost izvažati; znanje za to pa smo si pridobili z dolgoletno usmeritvijo na ta tržišča. Vemo, da tja lahko uspešno prodajamo šele, ko smo po cenah, ki jih dosežemo, sposobni ne le preživeti, temveč tudi ustvariti dobiček.

Zelo je poudaril tržno usmerjenost Alpine. Zaradi močne konkurence doma se bomo morali vsepovsod obnašati podobno kot na Zahodu. Pri ocenjevanju rezultatov lanskega leta je direktor omenil predvsem racionalizacije, ki so bile potrebne tako v tovarni kot v maloprodajni mreži. Na področju zmanjševanja režije je bilo veliko narejenega, kar pa ni bilo enostavno. Ves čas smo se trudili, da za vsakogar najdemo primerno rešitev.

Zmogljivosti MPM (z obema podjetjema vred) so sedaj manjše. Pred nekaj leti smo na jugoslovskem tržišču še lahko prodajali po 1.600.000 parov obutve letno, sedaj, ko ne deluje polovica prodajal na Hrvaškem, še slabše pa je v Bosni in Hercegovini, za letos predvidevamo prodajo 800.000 parov, od tega 400.000 parov Alpine obutve. Tako bo uresničen plan, po katerem bomo izvozili 80 % izdelane obutve.

Vsi na konferenci se moramo seveda razmeram prilagajati. To pomeni, da bi naročali okoli 70 % količin, ki jih bomo predvidoma prodali.

Temu je sledila razprava, v kateri so poslovodje postavljali tudi vprašanja. Omenimo le nekaj tem.

(Nadaljevanje na 8. strani)

RAZGOVOR ZA UREDNIKOVO MIZO

(Nadaljevanje s 6. strani)

pravke v tiskarni, do dokončne oblike.

Alfonz ZAJEC:

V zvezi s tem se spomnim, da pa je včasih prišlo do napak v tiskarni tudi po opravljeni korekturi. Npr. ko smo korekturo v Kranju že opravili, so delavci, ki so korekture vnašali v tekste, napravili napake, bodisi iste, ali pa na drugem mestu. Včasih smo celo zasumili, da kakšno napako naredi kdo iz hudomušnosti.

Nejko PODOBNIK:

Naj povem, da smo časopis z leti oblikovno spreminjali, uvedli smo tematske strani in rubrike. Zgodi pa se, da je kateri izmed sestavkov obsežnejši in zato lahko izpade katera izmed stalnih rubrik.

Stojan PERTOVT:

Mislím, da je bil prehod na obliko, kakršna je sedaj, izredno velik napredek. Tudi drugi časopisi ne spreminjajo izrazito svoje oblike. Morda od časa do časa kakšno malenkost.

Delo-življenje:

Kaj mislite o časopisu danes? Kaj so dobre in kaj slabe strani časopisa?

Alfonz ZAJEC:

Prejemam ga kot upokojenec...

Ivan CAPUDER:

Pri nas ga vsi prebiramo, vedno ga prebere cela družina.

Stojan PERTOVT:

To bi težko ocenil, kajti tri leta ga že ne prejemam več. Kolikor pa poznam, je ta časopis med najboljšimi. Prav je tudi, da časopis poleg notranjih vprašanj obravnava tudi zunanje teme

Majda JESENKO:

Mislím, da bi moralo biti več odziva iz kolektiva. Iz preteklosti vem, da so ljudje imeli smisel za to, vendar jih je treba znati k temu pritegniti.

Nejko PODOBNIK:

Nekaj rubrik je ta namen že imelo, vendar je bil odziv slab. Želel sem, da bi bila rubrika Mi vam — vi nam namenjena za to. Tudi Urednikova miza je nastala zato, ker ljudje preprosto nočejo pisati. Na ta način pa jim lahko prisluhnemo. Izvedenih je bilo tudi nekaj anket. Glede na to, da se izobrazbena raven dviga, računam na širši interes za sodelovanje pri oblikovanju časopisa. Ljudje morajo živeti s podjetjem tudi na ta način.

Ivan CAPUDER:

Mislím, da je velik problem danes v tem, ker ljudje prepro-

sto ničesar več ne znajo narediti zastonj.

Majda JESENKO:

Mislím, da je naš časopis dober, prav tako Informator in Manager, ki dobro dopolnjujeta časopis Delo-življenje.

Članom Uredniškega odbora želim, da bi bili še naprej uspešni.

Stojan PERTOVT:

Tudi jaz želim, da bi časopis še naprej uspešno deloval. Seveda pa boste morali sami poskrbeti za to.

ZAKLJUČEK:

V zaključku pogovora se je urednikom pridružil tudi direktor Bojan Starman. Stekel je sproščen pogovor o delu pri časopisu v preteklosti, o dobrih in slabih stvarih, ki so jih uredniki in člani uredniških odborov doživljali pri oblikovanju časopisa. Prisotni so opozarjali tudi na vseh vrst političnih pritiskov v preteklosti in opozarjali na slab vpliv takih odnosov.

Na vsak način pa je bil razgovor nekaj več; bilo je srečanje ljudi, ki so v zadnjih tridesetih letih o poslovanju veliko razmišljali in poskušali vplivati, da bi bile razmere v podjetju ustvarjalnejše.

Poslovodska konferenca letos v Varaždinu

(Nadaljevanje s 7. strani)

V zvezi z vprašanjem, kako bo s prodajalnami v Srbiji, je direktor povedal, da teče pravni postopek, da bi vsaj pred mednarodnim sodiščem dosegli vrnitev zaplenjenega premoženja.

Kakšen je trenutni položaj Alpine, je bilo tudi vprašanje. Direktor je povedal, da trenutno sodimo v vrh slovenskih podjetij, medtem ko smo bili pred nekaj leti v ozadju.

Kako pa bo s plačami, Bojan Starman pravi, da se bo to vprašanje obravnavalo po novi organizaciji znotraj firm. Razumljivo pa je, da bo največjo vlogo še vedno imel promet v posamezni prodajalni. Na splošno pa velja ugotovitev, da smo bili še pred nekaj leti v zaostanku za republiškim povprečjem za 15–20 %, sedaj pa zaostajamo le za 6 %.

V zvezi z zaposlovanjem pa tole: spremenila se je tudi politika na tem področju. Medtem ko

S plenarne razprave na poslovodski konferenci v Varaždinu

Drago Četojević, poslovodja iz Zagreba, je optimist

Sonja Cenček je bila letos kot namestnica poslovodje prvič na konferenci

Nekaj misli poslovodij

Drago Četojević iz Zagreba:

»V trgovini delam že petindvajset let in nikoli še ni bilo težje, kot je sedaj. Menim pa, da se bodo politične razmere umirile, kar bo prispevalo k normalnejši prodaji. Vemo tudi, da je kupna moč izredno nizka, tako da se je treba za vsak par zelo potruditi. Kljub vsemu vidim možnost, da bi v Zagrebu lahko dobro prodajali, če bomo nastopili s kolekcijo, ki bo prilagojena kupcem. Potrebna bo večja kakovost in modnost. Dobri modeli so za prodajo najpomembnejši.

Kar zadeva novo firmo, menim, da smo še vedno zaposleni v Alpini. Povezanost je dovolj dobra in zaenkrat gre za organizacijsko spremembo, manj pa za vsebinsko. Pričakujem, da bomo še naprej seznanjeni z delovanjem celotne Alpine.

Konferenca sama je kar dobro organizirana in upam, da bo tudi prodaja napredovala. Še enkrat pa poudarjam: potrebne so novosti in ne smemo se vdati malodušju.«

Sonja Cenček iz Kranjske gore:

»Doslej sem bila prodajalka na Jesenicah in na konferenci sem prvič. Lahko rečem, da so moji vtisi dobri; srečanje je koristna izmenjava strokovnih in poslovnih informacij. Zadovoljna sem tudi z modno revijo, saj bolj spoznamo obutev in njene značilnosti. Moram reči, da sem si delo poslovodje predstavljala drugače. Odgovornost pri naročanju in vodenju prodajalne je kar velika.

V Kranjski gori kupujejo predvsem tujci in to dražjo in kvalitetnejšo obutev. Prav zato se zavzemam, da bi kolekcijo in ponudbo izboljševali v tej smeri.

Poleg osnovne strokovne usposobljenosti, je za kraje, kjer je veliko turistov, pomembno tudi znanje tujih jezikov...«

smo včasih skoraj silili ljudi, da so se zaposlili v prodajalnah, skušamo sedaj število zaposlenih v MPM močno zmanjševati. Toda časi so se spremenili in ravno na področju zaposlovanja so potrebne racionalizacije.

Drago Četojević iz Zagreba je predlagal, da bi upoštevali naročene količine pri distribuciji obutve.

Aleš Dolenc je menil, da to ni vedno mogoče. Zlasti lani se je dogajalo, da je zaradi nemogočih prodajnih razmer veliko blaga ostalo na zalogi, ali pa smo ga morali prodajati v slovenskih prodajalnah oz. preko grosistične prodaje.

Po razpravi je na modni reviji Jana Erznožnik predstavila kolekcijo ženske modne obutve za sezono jesen-zima 1992/93.

Osnovne značilnosti so široke in zvončaste pete, kot smo jih poznali v sedemdesetih letih. Značilna je tudi prisekana konica. V skupini gležnjarjev in visokih zaprtih čevljev je ponudba najširša (ker je to pač modna usmeritev). Praktično klasičnih visokih škornjev za prihodnjo zimo ne bo več.

Pri materialih prevladujeta gladka napa in velur (za elegantno obutev), za športno obutev pa grobi, maščeni materiali. Pri barvah še vedno prevladuje črna, le manjši del pa sta zastopani še rdeča in temno vijoličasta. Pri športni obutvi ostaja temno rjava barva.

Pomembni so dodatki, ki označujejo letnico: kljukice, zardre, krzneni ovratniki; pri športni obutvi pa so pogosti pleteni dodatki.

Jana ERZNOŽNIK

Lokacija nevredna našega imena

»Ljudje, ki pridejo, se za naše izdelke še kar zanimajo, prodamo pa bolj malo,« je povedal poslovodja iz Ljubljane Stane Tušar, ki je s svojo sodelavko ne-prestano na Alpinini stojnici.

Gre za naš nastop na letošnjem sejmu Svoboda gibanja, na katerem smo se letos pojavili prvič.

Organizatorica Marija Košir je v zvezi s tem povedala:

»Za sejmem smo se odločili pozno, prepozno, da bi dobili ustrežnejšo lokacijo. Tako je sedaj naš paviljon izven glavnih razstavnih dvoran. Še dobro, da so tu v bližini nekateri nastopi, da nas ljudje kljub vsemu obiskujejo.

Predstavljamo pa treking in joling program in novost, enovrstne rolke, za katere še pred kratkim nismo vedeli, če jih bomo lahko predstavili. Tej kasnitvi seveda botruje tudi dejstvo, da nimamo ustreznega kataloga. Obiskovalce skušamo na nas opozoriti na različne načine. Med drugim se dvakrat dnevno z našimi rolkami po razstavnih prostorih vozijo člani rolkarskega kluba Ljubljana.

V samem paviljonu imamo na ogled rolke v treh številkah, ki jih obiskovalci lahko tudi preizkusijo. Za nas to pomeni testno predstavitev, preden bi se drugo leto lotili redne proizvodnje. Preizkušamo zanimanje, funkcionalnost, pa tudi kako je s ceno, saj takih rolk pri nas še nihče ne dela. Rolke smo izdelali v sodelovanju z zasebnikom Ažmanom (podvozje), medtem, ko smo mi izdelali čevlje.

Kar zadeva sprotne informiranje o našem nastopu, smo sodelovali z Radio Ljubljana, Delom, Slovenskimi Novicami... Posebej pa smo na Radiu Student sodelovali v najbolj poslušani nagradni igri Bambola (nagrada); to igro še nadaljujemo.

Kot že rečeno, pa smo na tem sejmu nastopili brez pravih izkušenj; priprave pa zahtevajo svoj čas, zato naš nastop ni tak, kot bi si želeli,« je menila Marija Košir.

Zares, naša predstavitev na tem sejmu (zlasti v pogledu lokacije) ni na ravni ugleda naše firme. Morda bi bilo bolje, da drugič raje ne nastopimo.

Nejko PODOBNIK

VAŽNO JE ...

... DA VEMO

Kadrovske novice

Z delovnim razmerjem so v mesecu marcu prenehali, iz oddelkov v Žireh: Boštjan Zver, Viktor Žakelj, Janez Smeh, Jožefa Kosmač, Frančiška Peternelj, Rafael Primožič, Ljudmila Novak, Milan Močnik, Vida Kavčič ter Anton Čepelnik, ki je umrl.

Iz obrata Col so prenehali z delovnim razmerjem Damijana Leban, Marjetica Kobal, Ana Rijavec in Amalija Tratnik.

V obratu Rovte je prenehala delati Marija Jurca.

Iz služb skupnega pomena so prenehali z delovnim razmerjem: Janez Šmitek, Majda Frlic in Primož Pivk. Iz prodajalne Maribor je prenehala z delovnim razmerjem Anica Holl.

Irma DOLENEC

V mesecu marcu 1992 smo zaposlili samo 2 nova delavca, precej več pa je bilo prenehanj delovnega razmerja — kar 19, predvsem zaradi številnih upokojitev.

Delovno razmerje je v prodajalni v Kopru nastopil prodajalec Boštjan Štolfa, v neposredni proizvodnji v Žireh pa je začel delati Matej Krvina.

OB ODHODU V POKOJ

Vsem dolgoletnim sodelavcem, ki ste v marcu odšli v pokoj in sicer: Viktorju Žaklju iz prikrojevalnice, Janezu Smehu iz oddelka brizgane obutve, Jožefi Kosmač iz lahke montaže, Majdi Frlic iz oddelka kuhinja, Amaliji Tratnik iz obrata Col, Ancici Holl — poslovodkinji iz prodajalne Maribor, Frančiški Peternelj iz šivalnice, Rafaelu Primožiču in Ljudmili Novak iz sekalnice, Milanu Močniku s kontrole, Vidi Kavčič iz težke montaže in Mariji Jurca iz obrata Rove želimo predvsem veliko zdravja, dobrega počutja v domačem krogu, zadovoljstva ob drobnih aktivnostih, za katere vam je v letih službovanja zmanjkovalo časa.

Pihalna godba Alpina 1947—1992

Te dni slavi Alpinina godba petinštirideset let svojega delovanja. Pa ne samo to; vsa ta leta je bila res zelo dejavna.

Če se povrnemo malo nazaj, lahko izvemo, da so že leta 1906 v Žireh igrali na pihala. To so bili žirovski gasilci, ki sta jih poučevala kapelnika Sprajcar in Janez Gantar. Posebne glasbene izobrazbe godbeniki niso imeli,

zato je bilo z učenjem veliko težav. Nastopali so po gasilskih proslavah in ob cerkvenih praznikih. Vse do prve svetovne vojne je godba imela od 15—20 godbenikov. Igrali so največ koronice in valčke ter polke.

V letih vojne vihre 1914—1918 godba ni delovala.

V začetku leta 1919 so ponovno začeli z vajami in občasno tudi nastopali.

Zopet je vojna vihra prekinila delo godbe, vse do leta 1947. Med tem časom so dali instrumente v popravilo. Za tem jih je uporabljala partizanska vojska, vse do osvoboditve. Večino so se pogubili med hajkami; po vojni pa so nekateri začeli zbirati preostale instrumente, med njimi Julij Gliha, ki je igral pri godbi XXXI. divizije. Veliko zaslug za ponovno ožvitev godbe v Žireh pa ima tudi takratni direktor Tovarne čevljev Vinko Govekar. Sindikat, ki ga je vodil Julij Gliha je ob podpori podjetja zbral tudi nekaj denarja za nakup starih instrumentov, saj novih ni bilo nikjer.

Prijavilo se je preko sedemdeset fantov, ki so imeli veselje za glasbo. Začelo se je poučevanje. Naš prvi učitelj pri poučevanju not je bil glasbeni pedagog Anton Jobst, ki je bil tudi večletni kapelnik naše godbe. Treba je bilo poskrbeti tudi za poučevanje na instrumentih, to delo pa je prevzel godbenik Julij Gliha. Takoj se je povezal s kapelnikom Jožetom Klemenčičem iz Idrije, kateremu sta priskočila na pomoč še Jože Močnik, kasneje pa še Franc Tušar. Ker pa je bilo instrumentov malo, bodočih godbenikov pa veliko, je poučevanje potekalo izmenično. Le dva godbenika sta imela svoja instrumenta (Kajetan Novak — klarinet, ki igra še danes in Franci Poljanšek — trobenta, ki pa se je kasneje posvetil gasilstvu). Leta so tekla in kapelniki so se menjavali. Mimo že omenjenih, so našo godbo kot kapelniki vodili še: Riko Črnigoj, občasno tudi Janez Oblak ter ponovno Anton Jobst. Končno pa je leta 1965 kapelniško mesto prevzel Drago Kanduž iz Idrije in jo vodi še danes, ob 45-letnici.

Tudi organizacijsko vodstvo je bilo zelo dejavno in požrtvovalno. Prvi referent je bil Julij Gliha, sledijo Franc Erjavec, Jože Kramperšek, Ivan Slabe, od leta 1965 dalje pa Viki Žakelj; vse do danes, ko godba praznuje 45-letnico. Od leta 1977 do danes se godba po številu godbenikov ni

veliko širila; tako šteje danes samo pet godbenikov več kot ob 30-letnici.

Če se ozremo nazaj še glede finančnih sredstev, lahko povem, da smo vedno bolj odvisni od delavcev Alpine; vsi drugi viri zelo naglo upadajo. Ta naš edini vir bo zato treba nekoliko povečati, če se hočemo še obdržati. Naj povem, da smo tudi poučevanje trenutno prekinili prav zaradi pomanjkanja sredstev. Upamo, da bo delavski svet Alpine podprl našo prošnjo.

Prostore, ki jih imamo v najemu, še redno plačujemo. To ni prav, saj smo tudi mi del kulturne dejavnosti v našem kraju. Poleg najemnine in elektrike plačujemo še godbenike, ki niso člani Alpine, ki med svojim rednim delovnim časom pridejo na vaje. Prispevek, ki ga dobimo od delavcev Alpine, delimo z MOŠKIM PEVSKIM ZBOROM ALPINE. Poznamo razmere in vemo, da je že veliko godb v Sloveniji zaprlo svoje sobe, ker so brez osnovnih finančnih sredstev. Tako kot je sedaj osiromašena in zavržena kultura, ni bila še nikoli. Ob tem pa najcenejši instrument stane 47.000 SLT. O delu morda le to, da imamo letno okrog 60—70 vaj in od 34—38 nastopov. Seveda je treba tu upoštevati še vaje z mladimi, ki so ravno vstopili v godbo in je treba z njimi preigrati vse, kar že obvlada celotna godba. Vedno težje se dobijo tudi mladi fantje in dekleta, ki so se pripravljene žrtvovati za učenje na instrumentu, ki povprečno traja najmanj 4 leta in igrati v godbi vsaj tri leta, da postane kolikor toliko samostojen glasbenik — amater.

Naša prednost je v tem, da morajo učenci drugje plačevati poučevanje sami; kar pa je še najtežje, je nakup lastnega instrumenta. Pri naši godbi novinci vse to dobijo.

Za konec še tole: 23. maja 1992 vas vljudno vabimo, da nam prisluhnete na samostojnem koncertu in nas še naprej podpirate.

Viki ŽAKELJ

Nastop Pihalne godbe Alpina na Češkoslovaškem ob 1. maju 1978

Dopisujte

Pevci Moškega pevskega zbora Alpina pod vodstvom Andreja Žaklja se pripravljajo na bližnje koncerte.

Pevski zbor Alpine bi bil lahko še boljši

Naš pevski zbor je bil ustanovljen 6. januarja 1964 na pobudo nekaterih delavcev iz naše prikrojevalnice, ki so imeli smisel za kulturno dejavnost.

Med tistimi, ki so bili med prvimi pevci, še sedaj pojejo Drago Pisanec, Tone Gorjup, Toni Žakelj, Franc Zalar in Jaka Klemenčič.

Dolgo časa so delali v skupnem društvu z Alpinino godbo, pred dvema letoma pa so se razšli. Kot popkovina je ostal še sistem financiranja iz prispevka delavcev Alpine. Pa o tem pozneje.

Spregovorimo najprej o delu. Sami pevci s pevovodjem na čelu so mnenja, da imajo perspektivo, da so pridobili nekaj novih pevcev, da pa bi jih radi še nekaj. Kot zbor v okviru usnjarsko predelovalne industrije, so na vsakoletnih srečanjih zapaženi in sodijo v zgornji srednji razred. Njihovi nastopi so dokaj pogosti (12) in to brez pogrebov.

Tudi letos imajo pester program. Med drugim se prav sedaj pripravljajo na bližnji nastop, konec aprila, ko bodo nastopili v Žireh, skupaj z MPZ Lubnik iz Škofje Loke in Alpinino godbo. To je za naše pevce na eni strani čast in izziv za dobre priprave.

Čaka pa jih še nastop v Domžalah, Lučinah, Stični, srečanje notranjskih pevskega zborov, itd.

Kar zadeva sredstva, jim jih seveda zelo primanjkuje. Še več, menijo, da je sistem delitve Alpininih sredstev krivičen do pevcev.

Upamo, da bodo s svojimi kolegi našli pametno, za vse primerno rešitev. Morebiti tako, da bi vsak predložil realen predračun stroškov, ki bi upoštevali sedanje razmere. Ob argumentih bi morda ob pomoči nevtralnega sogovornika (Alpina) bilo za vse prav. Nesporazumi pa so lahko škodljivi za vse.

Sami pevci menijo, da bi morali svojo energijo usmeriti predvsem v ustvarjalno delo, da bodo lahko še naprej uspešno zastopali Alpino in kraj, tako doma kot v drugih krajih.

Nejko PODOBNIK

Ustvarjalni jubilej, 40-letnico slikanja letos praznuje naš nekdanji sodelavec Jože Peternelj-Mausar.

Po uspešnem razstavljanju v Kranju, so pred dnevi odprti razstavo njegovih del v Steklenem paviljonu Oranžerije v Mengšu.

O slikarju in njegovih delih je na razstavi spregovoril dr. Ivan Sedej, ki je visoko ocenil predstavljene slike.

Žirovski borci so na svojem zboru ocenili delo svojega združenja v preteklem letu in dogajanje pri nas

Združenje borcev NOV je ena tistih organizacij, v kateri se članstvo ne pomlajuje in so že najmlajši krepko presegli šestdeset let, večina pa že tudi sedemdeset, najstarejši celo devetdeset let, saj je bil najstarejši udeleženec zbora star dvaindevetdeset let.

Čeprav je bila organizacija ZB NOV Žiri lansko leto brez predsednika, je vseeno uspešno delovala, saj je glavno breme dela padlo na tajnico združenja. Prejšnji predsednik je namreč že na lanskem zboru zaradi bolezni vrnil mandat, a je še vseeno po svojih močeh pomagal tajnici.

V Sloveniji je še okoli 80.000 članov ZB NOV, v Žireh jih je 229, od tega 96 moških in 133 žensk. Lani je v Žireh umrlo 13 članov.

Preteklo leto so se člani in njihovi svojci udeležili proslave v Dražgošah, 50-letnice ustanovitve OF v Ljubljani, pohoda po poteh spominov na Mrzli vrh in okolico, izleta v Belo Krajino, izleta v Gradec, srečanje borcev in aktivistov na Pokljuki, ter konec decembra proslave obletnice poljske vstaje in že letos proslave v Dražgošah.

Člani postajajo vse starejši in okornejši, posebno za skupinska srečanja in izlete. Nekateri člani živijo tudi v težkih razmerah, saj nekateri prejema le 3.000 tolarjev kmečke pokojnine, kjer pa sta dva, se ta številka še razpolovi. Tu gre že za golo preživetje. V takih pogojih predvideva odbor letos le skromna srečanja in krajše pohode v bližnjo okolico, da bodo stroški čim manjši.

V republiškem merilu se letos predvideva proslava ob 50-letnici ustanovitve slovenskih brigad. Medobčinsko srečanje zveze borcev pa predvidevajo v Trnovskem gozdu.

Člani združenja so na zboru ogorčeno opozorili na skrunjenje spomenikov narodnoosvobodilne borbe, pa tudi nad načinom, kako sedanja slovenska vlada obravnava borce in pomen narodnoosvobodilne borbe. Neodpustljivo se jim zdi tudi, kakšen cirkus zganjajo poslanci v ljudski skupščini, namesto, da bi se resno lotili gospodarske problematike po osamosvojitvi Slovenije. Medtem, ko so pri nas tisoči brezposelnih, lačnih in na pragu revščine, razprodajajo naša podjetja, ki smo jih v preteklih desetletjih z muko in samozrtvovanjem dvignili in postavili na tleh porušene domovine. Ti

poslanci, ki so jim ljudje zaupali pri volitvah, pa namesto, da bi novo državo peljali iz krize in revščine, samo še delijo naše, z muko zgrajeno gospodarstvo in njene materialne dobrine in se v skupščini »obmetavajo z bananami«. Ljudje hočejo kruh, ne brigajo pa jih politične intrige strank in njihovo spletkarjenje.

Kritično so na zboru ocenili obveščanje članov. Če je v vojnem času obveščanje od ust do ust bilo učinkovito, bi bilo danes v dobi telefonov in drugih komunikacijskih naprav lahko učinkovitejša, a je žal slabša. Zato predlagajo, da se člani sproti obveščajo od člana do člana.

Prikazane so bile tudi težave z izvolitvijo in delovanjem odbora ZB NOV pri nekaterih sodnih organizacijah, pa tudi za občinski odbor NOV Škofja Loka, ki je po začasnem enoletnem lanskem predsedniku, sedaj brez njega.

Borci so govorili tudi o drugih vprašanih. Padlo je nekaj kritičnih pripomb tudi na glasilo TV 15 in sedanjo Svobodno misel. V prednaročilo je knjiga Ivana Jana Razvoja domobranstva na Gorenjskem, ki naj bi bila nekakšen odgovor na Črne bukve.

Združenje borcev NOV Žiri si bo še naprej prizadevalo za čuvanje pridobitev narodnoosvobodilne borbe, ki naj tudi v novi državi Sloveniji dobi svoje mesto. Ravno z osamosvojitvijo smo dosegli tisto resnično svobodo, za katero se naši ljudje že stoletja bore in umirajo in so to dokazali tudi v pretekli vojni.

Ivan REVEN

»DELO-ZIVLJENJE« je glasilo Alpine Žiri. Ureja ga uredniški odbor: Jana Eržnožnik, Bogo Filipič, Helena Kavčič, Slavko Kristan, Tatjana Pirnat, Silva Pivk, Nejko Podobnik — glavni in odgovorni urednik. Naklada: 2.000 izvodov. Fotografija: Brigita Zemljarič. Tisk: Gorenjski tisk Kranj.

Kako teče izgradnja telefonskega omrežja

Po nekaj burnih razpravah novembra lani, ko so bili dani v podpis dodatki (aneksi) k prvotnim pogodbam bodočim naročnikom telefona, se je zadeva, z manjšimi izjemami, umirila.

Zahtevek za razveljavitev pogodbe in vračilo denarja je bil samo eden in še ta iz objektivnih razlogov, vsi ostali pa so anekse podpisali.

Dodatek določa podražitev 200 DEM po naročniku za tiste, ki so prispevek plačevali obročno (kar je tudi vsebovala pogodba), za vse naročnike pa še nadaljnih 200 DEM v tolarški protivrednosti. V tem je zajet tudi strošek priključne tarife in 50 ur fizičnega dela. Na dan, ko to pišem, so doplačila v zaključni fazi.

S tem so naročniki poravnali vse obveznosti do priključka, ostane samo še nabava telefonskega aparata.

Zagotovitev dela sredstev je potekala tudi preko žirovskih podjetij in obrtnikov, ki naj bi v obliki kredita vnaprej plačali impulze za približno leto dni, obračunano v dveh letih.

Med KS Žiri in podjetjem za PTT promet Kranj je ravnatoko

sklenjen aneks k pogodbi, s katerim se vse obveznosti nadaljnje izgradnje prenesejo v njihovo upravljanje. Rok za dokončanje del je še vedno 31. julij 1992.

Kakor so dovoljevale vremenske razmere, se je takoj pričelo z nadaljevanjem del na zračnem in zemeljskem razvodu krajevne mreže ter na preusmeritvah. Ta dela potekajo normalno po projektu oz. s prilagajanjem glede na razgibanost terena, po katerem poteka trasa razvoda. Vztrajamo, da bi se čimveč zemeljskih del opravilo v času, ko se z vkopi povzročijo najmanj škode na poljščinah oz. vrtovih.

Kakor hitro bodo dane tehnične možnosti, bodo pričeli s priključevanjem naročnikov, seveda pa je predpogoj poravnava finančnih obveznosti po pogodbi oz. aneksu.

Pri tem je vredno povedati tudi to, da lastniki zemljišč, preko katerih potekajo trase, do sedaj niso povzročali večjih težav in z razumevanjem podpisujejo soglasja. Želja nas vseh (naročnikov, investitorja, izvajalca) je, da bo rok 31. julij 1992 resnično spoštovan.

Jože KLEMENČIČ

Predsednik Social-demokratske zveze Slovenije dr. Jože Pučnik je v kratkem uvodu ocenil aktualne politične razmere na Slovenskem. Desno je predstavnik gorenjske organizacije te stranke.

Dr. Jože Pučnik v Žireh

Predstavnik žirovskih socialnih demokratov Andrej Poljanšek je uvodoma pozdravil enega osrednjih voditeljev »slovenske pomladi« in predstavnika gorenjske organizacije socialnih demokratov.

»Čas obravnave takoimenovanih velikih tem, je minil. Sedaj se bolj pogovarjamo, kako živeti in preživeti. Življenjske razmere niso dobre,« je uvodoma pripovedoval dr. Jože Pučnik, predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije na srečanju 22. marca v osnovni šoli v Žireh.

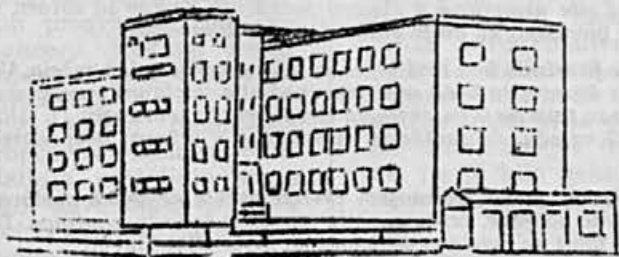
»Demosovi vladi na področju reforme gospodarstva ni uspelo narediti skoraj nič. Brez tega pa ni moč pričakovati povečane rasti življenjskega standarda.

Socialdemokrati se zavzemamo za tržno gospodarstvo, pa tudi za pravno in socialno državo. Prav na razpravah o teh vprašanjih se je razbila enotnost Demosa. Zavedamo se, da je pogoj za učinkovito družbo povečana odgovornost; to pa brez lastninske preobrazbe ni mogoče doseči. Pri lastninjenju se zavzemamo, da bi del družbenih sredstev ljudje dobili za stonj... Prizadevamo si tudi za enak štart vseh, svobodna delovna mesta, štipendije kot brezobrestna posojila...

Sedaj vlada v parlamentu nima več večine in pravkar poteka razgovor levo-sredinskih strank, da bi to krizo rešili s predlogom za novega mandatarja.

Nekaj deset poslušalcev je z zanimanjem spremljalo uvodne besede dr. Pučnika, dejstvo, da so tudi v Žireh organizirani socialni demokrati, pa je zanimivo še za koga, ki mu je njihov program blizu.

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA

Alpina

1

Prva številka 1. maj 1962

✓ premislek..

Usposabljanje za kakovost je trajen proces. Podobno kot general ne more čakati, da bodo vsi njegovi vojaki dovolj izurjeni, preden se začne bitka, če sovražnik že napade, podjetnik ne more čakati, da bodo vsi delavci perfektni. Preprečevati pa mora posledice tega dejstva.

Philip B. Crosby

Tudi pri pogajanjih s tujimi partnerji pride do izraza kolektivni duh. Japonski pregovor pravi: žebelj, ki štrli nad drugimi, je treba zabiti.

Tatjana Jerman

Ljudje, ki se družijo v zasebnem življenju, naj ne delajo skupaj. Ali bo prišlo do nesoglasij ali pa bodo poslovno neuspešni.

dr. Krešimir Petrovič

TO JE NAŠ KRAJ

Iz obrata na Colu

Sestanek z dr. Pučnikom je bila prilika za marsikakšno zanimivo vprašanje.

ČRNA PIKA

Jezerska ulica je bila med prvimi asfaltirana. Sedaj je cestišče že zelo uničeno, prav tako niso urejene bankine, cesta je ozka, ovinkasta, zlasti je ozko grlo most pri Polixu.

Iz ruševin II. svetovne vojne se je še kadilo, ko se je Žireh začelo gibanje za združitev vseh čevljarjev. Nekateri med njimi so se vrnili izpod Blegoša iz partizanskih čevljarjskih delavnic, drugi so se vračali iz partizanskih enot, iz pregnanstva, taborišč in od drugod, kamor jih je bila zanesla vojna vihra. Vse je prevevala želja, čim prej obnoviti čevljarstvo dejavnost, ki je nad 100 let dajala pečat Žirem. Hkrati pa so se zavedali, da je napočil nov čas, ko delovni človek ne sme biti več izkoriščen.

Tako je bila 10. 6. 1945 ustanovljena enotna čevljarjska zadruga — ČEVLJARNA Žiri. Za razliko od prejšnjih mojstrskih zadrug in zasebnih podjetij, je bil v novi zadrugi enakopraven član vsakdo, kdor je v njej delal. Sprva majhne zadružne deleže so člani pozneje povečevali tako, da so v zadrugi puščali del svojega zaslužka.

Proizvodnja je hitro naraščala in zadruga je sproti sprejemala nove člane, ki so se iz vojne vračali domov. Že do konca leta 1946 je število članov naraslo od 84 na 191, proizvodnja pa od 2000 na 5000 parov težke obutve mesečno.

Hitrejši razmah proizvodnje pa je zaviralo to, da so bile delavnice in skladišča raztresene po raznih stavbah. Zato je kolektiv ČEVLJARNE že 23. marca 1946 sklenil, da zgradi novo obratno stavbo. Vsi so bili pripravljene delati udarniško.

Takoj so dobili zemljišče in začeli dovažati gradbeni material. Potem pa se je zataknilo. Gradbenega dovoljenja se ni dalo dobiti brez kompletnih načrtov. Razen tega je bil to čas, ko so bile vse družbene sile usmerjene v obnovo porušenih domov in tovarn in nihče še pomišljati ni, da bi gradil čisto novo tovarno.

Tako je minilo leto 1946 — ne da bi se gradnja sploh začela. Vse bolj pa je kazalo, da bodo »državna« podjetja imela pri investicijah prednost in tako se je kolektiv na izrednem občnem zboru 11. januarja 1947 odločil, da preide iz zadružnega v državni gospodarski sektor.

Čevljarna je s 1. februarjem 1947 že začela dejansko poslovati kot državno podjetje, čeprav je bila formalno še vedno zadruga. Takoj so se vrgli na izdelavo projektov za tovarniško stavbo.

Vse premoženje zadruga je z darilno pogodbo 25. marca 1947 prešlo v splošno ljudsko last. To so bila zemljišča, zgradbe, stroji in inventar v vrednosti 1,253.000 dinarjev in obratna sredstva v vrednosti 5,775.000 dinarjev.

Takratna vlada LR Slovenije pa je s svojim dekretom 30. aprila 1947 ustanovila »državno industrijsko podjetje« s firmo »TOVARNA ŠPORTNIH ČEVLJEV V ŽIREH«. Dekret, ki sta ga podpisala predsednik vlade Miha Marinko in minister za industrijo in rudarstvo Franc Leskošek, je določal, da bo podjetje izdelovalo GOJZERJE, SMUČARSKÉ ČEVLJE, ŠKORNJE NA GOJZER TER RUDARSKÉ IN DELAVSKÉ ČEVLJE.

Za direktorje je bil imenovan VINKO GOVEKAR.

Člani kolektiva, bilo jih je že 250, so se z navdušenjem vrgli na delo in jeseni 1947 je bila nova tovarniška stavba pod streho. Do 15. avgusta 1948, ko je bila tovarna slovesno odprta, pa je štel kolektiv že nad 400 delavcev in delavk ter 90 vajencev. To je bila po vojni prva na novo zgrajena tovarna v Sloveniji.

Pot za nadaljnji razvoj je bila s tem odprta. Vendar pa tudi v naslednjih letih ni šlo brez velikih naporov in samoodrekanja vseh zaposlenih, da je doseženo to, kar naše podjetje pomeni danes.